

$\mathbb{C}$ - ciato liczb zespolonych.

$(\mathbb{C}, +)$ - liczby zespolone z dodawaniem
+ - przemienne, τ_{asoc} , 0, -

$(\mathbb{C} \setminus \{0\}, \cdot)$ - liczby zespolone $\neq 0$ z mnozeniem
- przemienne, τ_{asoc} , 1, z^{-1}

$T = \{z \in \mathbb{C} : |z|=1\} \rightsquigarrow (T, \cdot)$ - przemienne, τ_{asoc} ,
 $1, z^{-1}$
 $u, v \in T \Rightarrow u \cdot v \in T$ $(\sqrt[n]{1}, \cdot)$ - skończony zbiór

Definicja: Niech G będzie zbiorem niepustym oraz
 $\cdot : G \times G \rightarrow G$ będzie działaniem dwuarargumentowym.

Mówimy, że $(G, \cdot)$ jest grupą jeśli:

i) $\exists e \in G \quad \forall a \in G \quad e \cdot a = a \cdot e = a$ - istnienie elementu neutralnego

ii) $\forall a, b, c \in G \quad (a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$ - τ_{asoc} działania

iii) $\forall a \in G \exists b \in G : ab = ba = e$

Jeśli $\forall a, b \in G$ mamy $ab = ba$ to mówimy, że $(G, \cdot)$ jest grupą przemenną.

Grupa permutacji S_n zbiorem $\{1, \dots, n\}$.

$S_n = \{ \sigma : \{1, \dots, n\} \rightarrow \{1, \dots, n\} \text{ gdzie } \sigma \text{ jest bijekcją} \}$.

σ jest bijekcją jeśli istnieje $g : \{1, \dots, n\} \rightarrow \{1, \dots, n\}$
t. że $g \circ \sigma = \text{id}$ & $\sigma \circ g = \text{id}$

g nazywamy odwrotnością σ i oznaczamy σ^{-1}

Działanie w S_n jest składaniem bijekcji

Dla $\sigma_1, \sigma_2 \in S_n$ definiujemy $\sigma_1 \circ \sigma_2$ t. że

$(\sigma_1 \circ \sigma_2)(i) = \sigma_1(\sigma_2(i))$ dla $i \in \{1, \dots, n\}$

Element neutralny $e \in S_n \quad e = \text{id} \quad \text{id}(i) = i$

Element odwrotny g jest elementem odwrotnym do σ
jest takie, że $g(\sigma(i)) = i$

τ_{asoc} : $\sigma_1 \circ (\sigma_2 \circ \sigma_3)(i) = \sigma_1((\sigma_2 \circ \sigma_3)(i)) = \sigma_1(\sigma_2(\sigma_3(i)))$
 $((\sigma_1 \circ \sigma_2) \circ \sigma_3)(i) = (\sigma_1 \circ \sigma_2)(\sigma_3(i)) = \sigma_1(\sigma_2(\sigma_3(i)))$

Liczba elementów grupy $S_n = n!$ np $|S_3| = 3! = 6$.

Elementy $S_3 = \left\{ \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 1 & 2 & 3 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 1 & 3 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 1 & 3 & 2 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 3 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 3 & 2 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 3 & 1 & 2 \end{pmatrix} \right\}$

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 1 & 3 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 3 & 1 & 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 3 & 1 & 2 \end{pmatrix} \neq$$

Wniosek S_3 jest grupą nieprzemiennej.

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 3 & 2 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 1 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 3 & 1 \end{pmatrix}$$

Stwierdzenie. Niech $(G, \cdot)$ będzie grupą oraz $f \in G$ spełnia $af = f \cdot a = a$ dla wszystkich $a \in G$ to $f = e$.
Jeśli $a \cdot b = e = ba$ & $a\tilde{b} = \tilde{b}a = e$ to $b = \tilde{b}$.

Podział Zamierzamy, że $e = ef = f$.

Dalej $b = b \cdot e = b(a\tilde{b}) = (ba)\tilde{b} = e\tilde{b} = \tilde{b}$.
Definicja jeśli $a, b \in G$ oraz $ab = ba = e$ to b nazywamy elementem odwrotnym a i oznaczamy $b = a^{-1}$.

Własności ($G \ni a \mapsto a^{-1} \in G$)

- (1) $(a^{-1})^{-1} = a$, (2) $(ab)^{-1} = b^{-1}a^{-1}$ dla wszystkich $a, b \in G$.
- (3) jeśli $a \cdot x = a \cdot y \Rightarrow x = y$ (4) jeśli $x \cdot a = y \cdot a \Rightarrow x = y$.

Definicja

Mówimy, że $\sigma \in S_n \setminus \{e\}$ jest cyklem długości k jeśli istnieją różne elementy $\{i_1, \dots, i_k\} \subset \{1, \dots, n\}$ t. że

- gdy $i \notin \{i_1, \dots, i_k\}$ to $\sigma(i) = i$.
- gdy $i = i_j$ $j = 1, \dots, k$ to $\sigma(i_j) = \begin{cases} i_{j+1} & j \neq k \\ i_1 & j = k \end{cases}$

Cykel rodzi się j.w. oznaczamy symbolem

$\sigma = (i_1, i_2, \dots, i_k)$. Cykel długości 2 nazywamy transpozycją.
 $S_3 = \{id, (12), (13), (23), (123), (132)\}$

Mówimy, że cykle $\sigma = (i_1, \dots, i_k)$ oraz $\rho = (j_1, \dots, j_l)$ są rozłączne jeśli $\{i_1, \dots, i_k\} \cap \{j_1, \dots, j_l\} = \emptyset$.

Zamierzamy, że wówczas $\sigma \circ \rho = \rho \circ \sigma$. (np. $(12)(34) = (34)(12) =$

Twierdzenie Każda permutacja $\sigma \in S_n \setminus \{e\}$ jest złożeniem cykli rozłącznych.

Dowód: Niech $i \in \{1, \dots, n\}$: $\sigma(i) \neq i$. Rozważmy $\{\sigma^k(i) : k \in \mathbb{N}\}$.

$= \{i, \sigma(i), \sigma(\sigma(i)), \sigma(\sigma(\sigma(i))), \dots\} \subset \{1, \dots, n\}$
Niech $k_0 = \min \{k \in \mathbb{N} : \exists l > k : \sigma^k(i) = \sigma^l(i)\}$

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 3 & 2 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 1 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 3 & 1 \end{pmatrix}$$

Stwierdzenie. Niech $(G, \cdot)$ będzie grupą oraz $f \in G$ spełnia
 $af = f \cdot a = a$ dla wszystkich $a \in G$ to $f = e$
 Jeśli $a \cdot b = e = ba$ & $a\tilde{b} = \tilde{b}a = e$ to $b = \tilde{b}$.

Podaj dowód, że $e = ef = f$.

(3) jeśli $a \cdot x = ay \Rightarrow x = y$ (4) jeśli $x \cdot a = ya$

Zauważmy, że $\sigma^{k_0}(i) = i$ przeciwnie, jeśli $\sigma^{k_0}(i) = \sigma^l(i)$ $0 < l < k_0$ to
 to $\sigma^{k_0-l}(i) = i$. i $k_0 - l < k_0$ oraz spełnia warunki powyżej
 symetrii zatem $(i, \sigma(i), \dots, \sigma^{k_0-1}(i))$ jest cyklem
 Jeśli $\sigma \neq (i, \sigma(i), \dots, \sigma^{k_0-1}(i))$ to $\exists j \notin \{i, \sigma(i), \dots, \sigma^{k_0-1}(i)\}$ t. że
 $j = \sigma(i)$ Powtarzamy powyższy argument dla j -ta $\rightarrow$
 $(j, \sigma(j), \dots, \sigma^{k_1-1}(j))$ - drugi cykl.
 Jeśli $\{i, \sigma(i), \dots, \sigma^{k_0-1}(i)\} \cap \{j, \sigma(j), \dots, \sigma^{k_1-1}(j)\} \neq \emptyset$ to cykle są równe,
 a zatem cykle, to są równe

Itd. Otrzymujemy w ten sposób cykl są równe a σ jest
 ich złożeniem $\square$

Przykład

$$\left(\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 & 8 \\ 8 & 7 & 6 & 5 & 4 & 3 & 2 & 1 \end{pmatrix} \right) = (1 \ 8 \ 2 \ 7)(3 \ 6 \ 5 \ 4)$$

